

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO – 4101-030-01/2013

P/13/149

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpoc@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/149 – Ochrona praw autorskich w szkołach wyższych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Maciej Sterczała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87767z 21 listopada 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Agata Nowak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87774 z 6 grudnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu (dalej: Uczelnia, Uniwersytet lub UEP) al. Niepodległości 10, 61-875 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Marian Gorynia, Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (dowód: akta kontroli str. 80-81)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Uczelni w zakresie funkcjonowania systemu zapobiegania i wykrywania naruszeń praw autorskich w pracach dyplomowych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła w szczególności:

- ustalenie przez Uczelnię zasad kontroli antyplagiatowej,
- zamieszczenie w programach studiów zajęć z ochrony własności intelektualnej,
- sposób sprawowania opieki promotorskiej nad pracami dyplomowymi w związku z zapobieganiem i wykrywaniem nieuprawnionych zapożyczeń,
- zastosowanie narzędzia informatycznego w celu weryfikacji oryginalności prac dyplomowych.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- naruszenia obowiązujących przepisów dotyczących przechowywania archiwalnych egzemplarzy niektórych prac dyplomowych,
- nieprzestrzegania obowiązku podpisywania² przez pracowników Uczelni raportów podobieństwa, generowanych przez system antyplagiatowy Plagiat.pl,
- stwierdzonych przypadków niezakwestionowania przez promotorów w pracach dyplomowych, treści budzących wątpliwości co do samodzielności ich redakcji, bez wskazanych źródeł zapożyczeń,
- nieterminowego składania prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym oraz niezachowania terminu badania prac dyplomowych przy pomocy systemu Plagiat.pl,
- nieopracowania zbiorczego raportu z przeprowadzonego procesu identyfikacji i analizy ryzyka za 2012 r.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dotyczy uznania pracy za „niebudzącą wątpliwości”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Procedury i działania podejmowane w celu przeciwdziałania naruszeniom praw autorskich

Opis stanu
faktycznego

Zasady i tryb przeprowadzania na Uniwersytecie kontroli antyplagiatowej prac licencjackich, inżynierskich i magisterskich zostały ustalone przez Rektora Uczelni zarządzeniem nr 42/2009 z dnia 27 maja 2009 r.³ Według obowiązującego od 1 października 2012 r. regulaminu studiów podyplomowych UEP, regulacje zawarte w tym zarządzeniu stosowano także do prac podyplomowych przygotowywanych w ramach studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013.

Zgodnie z postanowieniami ww. zarządzenia kontrola antyplagiatowa prac dyplomowych przygotowywanych na Uczelni, odbywała się z wykorzystaniem systemu informatycznego Plagiat.pl. Generowane z tego systemu raporty zawierały informacje pozwalające na zakwalifikowanie zbadanej pracy jako „niebudzącą wątpliwości” lub jako „budzącą wątpliwości”⁴. W przypadku prac budzących wątpliwości, co do samodzielności ich sporządzenia, promotor zobowiązany był do szczegółowej weryfikacji ich treści w celu uzyskania przekonania o braku niedopuszczalnych zapożyczeń, warunkującego przedstawienie pracy do obrony, lub też o ich obecności. Według obowiązujących w Uniwersytecie zasad kontroli antyplagiatowej, konsekwencją stwierdzenia przez promotora przypadku nieuprawnionego zapożyczenia winno być powiadomienie o tym dziekana wydziału, zobowiązanego do powołania komisji rozstrzygającej o tym, czy praca jest niesamodzielna. Konsekwencją podjęcia przez komisję uchwały stwierdzającej, że praca dyplomowa zawiera treści uznane za plagiat, jest brak możliwości przedstawienia jej do obrony.

W okresie objętym kontrolą Uczelnia korzystała z systemu informatycznego Plagiat.pl, na podstawie dwóch umów zawartych w 2008 r. i 2012 r. ze spółką Plagiat.pl sp. z o.o. w Warszawie.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11, 89-98, 99-105 413-427)

Wewnętrzne regulacje Uczelni⁵ nakładały na autorów prac dyplomowych obowiązek złożenia oświadczenia, iż praca została napisana samodzielnie i nie zawiera treści uzyskanych w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, a także, iż nie była wcześniej przedmiotem procedur związanych z uzyskaniem tytułu zawodowego w szkole wyższej.

(dowód: akta kontroli str. 86-88)

Do obowiązujących w Uczelni regulacji wewnętrznych odnoszących się bezpośrednio lub pośrednio do zagadnień ochrony praw autorskich oraz ochrony własności intelektualnej należały także zasady tworzenia przypisów bibliograficznych i bibliografii załącznikowej⁶, regulamin korzystania z wyników powstałych na Uniwersytecie prac intelektualnych⁷ oraz Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia⁸.

(dowód: akta kontroli str. 13-69, 109-128, 356-366)

³ Zarządzenie dwukrotnie podlegało zmianom.

⁴ Praca powinna być uznana za „budzącą wątpliwości” jeżeli: „współczynnik podobieństwa 1” wynosił co najmniej 50%, „współczynnik podobieństwa 2” wynosi co najmniej 5%, praca zawiera długie fragmenty tekstu (50 znaków) zidentyfikowanych przez system jako „podobne”, występowała duża liczba potencjalnych zapożyczeń z jednego źródła, zachodziła zgodność tematyki badanej pracy z potencjalnymi źródłami zapożyczeń, cechy redakcyjne badanej pracy wskazują na „mechaniczne” zapożyczenia.

⁵ Uchwała nr 122 (2011/2012) Senatu UEP z dnia 29 czerwca 2012 r. oraz poprzedzająca ją uchwała nr 43 (2005/2006) Senatu UEP z dnia 24 marca 2006 r.

⁶ Zarządzenie Rektora UEP Nr 39/2011 z dnia 25 lipca 2011 r.

⁷ Zarządzenie Rektora UEP Nr 34/2010 z dnia 30 sierpnia 2010 r.

⁸ Uchwała Nr 72 (2012/2013) Senatu UEP z dnia 22 lutego 2013 r.

Realizując wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego⁹, Uczelnia uwzględniła w programach studiów I i II stopnia rozpoczynających się w latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013 zajęcia z ochrony własności intelektualnej. Zostały one także zamieszczone w programach studiów doktoranckich przyjętych do realizacji w badanych okresach przez wszystkie wydziały Uniwersytetu.

Zagadnienia dotyczące ochrony własności intelektualnej oraz ochrony praw autorskich były tematami trzech adresowanych do pracowników Uczelni i doktorantów szkoleń organizowanych przez Regionalny Punkt Kontaktowy Programów Ramowych UE w Poznaniu oraz jednej konferencji przygotowanej przez Uczelnię. Z wyjaśnień złożonych w toku kontroli NIK przez pracowników naukowych Uczelni wynika, że w badanym okresie problematyka znaczenia ochrony własności intelektualnej i ochrony praw autorskich była poruszana m.in. podczas posiedzeń rad wydziałów. Z informacji udzielonych w toku kontroli NIK przez promotorów wynika, że głównym źródłem ich wiedzy o przepisach dotyczących ochrony praw autorskich były źródła ogólnodostępne¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 273-275, 276-297, 367-371)

Zasady funkcjonowania na Uczelni kontroli zarządczej zostały ustalone przez Rektora UEP zarządzeniem nr 7/2012 z dnia 7 marca 2012 r. Do wymienionych w nim mechanizmów kontroli zarządczej należały m.in. zasady dokonywania kontroli antyplagiatowej.

Rektor Uczelni sporządził oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za lata 2011 i 2012, w których zostały zamieszczone informacje o tym, że adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza funkcjonowała w Uniwersytecie w ograniczonym stopniu.

Sporządzone w okresie objętym kontrolą przez kierowników komórek organizacyjnych Uczelni ankiety dotyczące identyfikacji i analizy ryzyk związanych z realizacją zadań Uczelni, nie uwzględniały ryzyk odnoszących się do ochrony praw autorskich, w tym zagrożeń dotyczących występowania zjawiska plagiatu.

(dowód: akta kontroli str. 70-79, 269, 303, 350-355)

W okresie objętym kontrolą Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła w Uczelni cztery wizytacje, w wyniku których zostały sporządzone raporty zawierające ustalenia i oceny dotyczące studiów I i II stopnia prowadzonych na wybranych kierunkach wizytowanych wydziałów¹¹. Raporty te zawierały m.in. informacje dotyczące wewnętrznych regulacji Uczelni dotyczących „procesu dyplomowania” oraz kontroli antyplagiatowej. Nie zostały w nich zamieszczone oceny dotyczące systemu ochrony praw autorskich oraz sposobu sprawowania opieki promotorskiej w odniesieniu do prac licencjackich, magisterskich i doktorskich.

(dowód: akta kontroli str. 129-130)

W toku czynności kontrolnych, kontrolerzy NIK przeprowadzili wśród studentów pierwszego roku studiów II stopnia¹² anonimową ankietę dotyczącą ochrony praw własności intelektualnej. W odniesieniu do funkcjonujących w Uczelni procedur w zakresie zapobiegania plagiatom, większość studentów (83,7% odpowiedzi) stwierdziła¹³, że na Uczelni są powszechnie dostępne informacje dotyczące obowiązujących zasad cytowania literatury i innych źródeł w opracowaniu własnym.

⁹ Dz. U. Nr 253, poz. 1520.

¹⁰ Publikacje prawne, zasoby internetowe itp.

¹¹ Wydział Zarządzania – kierunki: „Finanse i rachunkowość”, „Gospodarka przestrzenna”, Wydział Ekonomii – kierunek „Polityka społeczna”, Wydział Towaroznawstwa – kierunek „Towaroznawstwo”.

¹² Badaniem objęto 100 studentów (4,5% studentów pobierających naukę na pierwszym roku studiów drugiego stopnia w roku akademickim 2013/2014 – 2 205).

¹³ Odpowiedź: „zgadzam się” lub „raczej się zgadzam”.

Zdaniem niespełna połowy ankietowanych¹⁴ (45,5% odpowiedzi) na Uczelni są skutecznie wykrywane plagiaty dzięki wdrożonym procedurom antyplagiatowym. Na łatwość oszukania funkcjonującego w uczelni komputerowego systemu antyplagiatowego wskazała jedna piąta studentów¹⁵ (19,2% odpowiedzi). Według większości studentów¹⁶ wpływ na skuteczne zapobieganie plagiatom wśród studentów mają: odpowiednie wymagania kadry naukowo-dydaktycznej wobec studentów (64,6% odpowiedzi), uczciwość i rzetelność studenta (78,8% odpowiedzi), wiedza studentów o zasadach ochrony własności intelektualnej (58,6% odpowiedzi).

(dowód: akta kontroli str. 477-1086)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pełnomocnik Rektora ds. Koordynacji Kontroli Zarządczej nie opracował zbiorczego raportu z przeprowadzonego procesu identyfikacji i analizy ryzyka za 2012 rok. Obowiązek sporządzenia ww. raportu wynika z treści § 3 ust. 5 ww. zarządzenia nr 7/2012 Rektora UEP z dnia 7 marca 2012 r. Odnośnie przyczyny nieopracowania ww. raportu, Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że było to spowodowane znacznym stopniem skomplikowania procesu analizy ryzyk związanych z różnorodnymi obszarami działalności Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 70-79, 266-269)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1) W okresie objętym kontrolą, prace doktorskie opracowane w ramach prowadzonych na Uczelni studiów III stopnia nie były objęte sprawdzeniem przy pomocy systemu Plagiat.pl.

W latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013 wystąpił jeden przypadek powołania przez Radę Wydziału Gospodarki Międzynarodowej UEP komisji w celu dokonania oceny samodzielności pracy doktorskiej. W jednej z recenzji tej pracy, zostały zamieszczone uwagi o braku pewności, co do oryginalności wielu jej fragmentów oraz o wynikach sprawdzenia pracy w systemie Plagiat.pl, stwierdzających zbieżność fragmentów pracy z innymi źródłami przekraczającą dopuszczalne normy. Komisja ta, na posiedzeniu Rady Wydziału wydała opinię, w której stwierdziła, że autorka pracy nie popełniła plagiatu.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11, 312-313)

W badanym okresie, poza ww. przypadkiem, nie powołano komisji rozstrzygających o tym, czy opracowane na Uczelni prace dyplomowe i doktorskie zawierały niedopuszczalne zapożyczenia.

Odnośnie przyczyny nieobjęcia w badanym okresie sprawdzaniem systemem Plagiat.pl prac doktorskich, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą UEP – prof. dr hab. Maciej Żukowski podał, że wynikało to z braku ustawowego obowiązku oraz stwierdził, iż recenzent, do zadań którego należy m.in. zbadanie, czy praca zawiera niedopuszczalne zapożyczenia, jest specjalistą w danej dziedzinie i zazwyczaj zna bardzo dobrze literaturę dotyczącą wybranej tematyki.

(dowód: akta kontroli str. 312-313)

W toku kontroli NIK, jeden z samodzielnych pracowników naukowych Uczelni wyraził m.in. opinię, że stosowanie na Uczelni systemu Plagiat.pl ma istotną wadę polegającą na tym, że jest on wykorzystywany jedynie do sprawdzenia prac licencjackich, magisterskich i podyplomowych z wyłączeniem rozpraw doktorskich, habilitacyjnych oraz tzw. „prac profesorskich”. Składający wyjaśnienia sformułował także opinię o potrzebie identyfikowania plagiatów również kategorii prac na stopień naukowy i tzw. „prac profesorskich”, a także o występującym zjawisku tzw.

¹⁴ Odpowiedź: „zgadzam się” lub „raczej się zgadzam”.

¹⁵ Odpowiedź: „zgadzam się” lub „raczej się zgadzam”.

¹⁶ Odpowiedź: „zgadzam się” lub „raczej się zgadzam”.

„autoplgiatu” oraz o występującym zjawisku omijania możliwości systemu Plagiat.pl poprzez nieuprawnione wykorzystywanie publikacji w językach obcych.

(dowód: akta kontroli str. 197-240)

NIK zwraca uwagę, że w sporządzonym przez Fundację im. Augusta-Jeana Fresnela (Fundacja) raporcie z przeprowadzonego na Uczelni audytu dotyczącego procedur ochrony własności intelektualnej, został zamieszczony wniosek o rozważenie możliwości wprowadzenia do bazy danych systemu Plagiat.pl tekstów naukowych, elektronicznych egzemplarzy podręczników akademickich i innych publikacji uczelnianych. W uzasadnieniu przedmiotowego wniosku, powołano się na oczekiwania społeczności akademickiej wyrażone w przeprowadzonej w trakcie audytu ankiecie.

(dowód: akta kontroli str. 317-349)

2) Przygotowywane na Uczelni prace podyplomowe zostały objęte sprawdzeniem w systemie Plagiat.pl na zasadach odnoszących się do prac dyplomowych, począwszy od studiów rozpoczętych w roku akademickim 2012/2013, tj. po trzech latach od ustalenia przez Rektora zasad i trybu kontroli antyplagiatowej prac licencjackich, inżynierskich i magisterskich¹⁷. W toku kontroli NIK stwierdzono pięć przypadków sprawdzenia na Uczelni prac podyplomowych w systemie Plagiat.pl przed 1 października 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 298-299, 413-427)

Odnosnie terminu objęcia sprawdzaniem systemem Plagiat.pl prac podyplomowych, Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP, podał, że było to uwarunkowane faktem uzyskania przez władze Uczelni informacji o narastającym zagrożeniu dotyczącym pojawiania się prac nieautorskich pisanych na zakończenie studiów podyplomowych.

(dowód: akta kontroli str. 311)

3) W okresie objętym kontrolą, obowiązujące w Uniwersytecie zasady dokonywania kontroli antyplagiatowej prac dyplomowych, nie przewidywały poddawania sprawdzeniu dokumentów sporządzanych w językach obcych.

Odnosnie przyczyny nieobjęcia sprawdzaniem systemem Plagiat.pl prac dyplomowych sporządzonych w językach obcych, Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że prace te nie są poddawane kontroli, ze względu na szczupłość baz danych takich prac, skutkującą brakiem możliwości ich efektywnej kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11, 149)

4) W okresie objętym kontrolą, Uczelnia nie uzyskiwała do autorów prac dyplomowych, zgody na wprowadzenie każdego dokumentu badanego przy pomocy systemu Plagiat.pl, do jego bazy danych. Obowiązek podjęcia przez Uczelnię działań m.in. w celu zapewnienia sobie prawa do wprowadzenia każdego badanego dokumentu do bazy danych systemu oraz do wykorzystywania badanych dokumentów dla sprawdzenia innych dokumentów wprowadzanych do bazy danych w terminie późniejszym, a także do ewentualnego udostępniania treści badanych dokumentów innym użytkownikom bazy danych, wynika z treści § 7 ust. 2 i ust. 7 umowy z dnia 1 października 2012 r. pomiędzy Uczelnią a spółką Plagiat.pl.

(dowód: akta kontroli str. 99-105, 311, 314, 315-316)

Odnosnie przyczyny nieuzyskiwania przez Uczelnię od studentów zgody na poddanie pracy dyplomowej kontroli antyplagiatowej oraz na umieszczenie tej pracy w bazie danych systemu Plagiat.pl, Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że wynikało to z dwóch powodów: „Poddanie pracy kontroli antyplagiatowej jest

¹⁷ Zarządzenie Rektora UEP nr 30/2012 z dnia 16 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia w życie regulaminu studiów podyplomowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

obowiązkiem studenta (uczestnika studiów podyplomowych) wynikającym m.in. z regulaminu studiów i regulaminu studiów podyplomowych. Samo poddanie pracy kontroli nie wymaga więc odrębnej zgody studenta (uczestnika prac dyplomowych). Jest to sfera obowiązków studenta a nie jego praw. Uczelnia umieszcza pracę w systemie informatycznym wyłącznie w celu kontroli antyplagiatowej. Fakt włączenia pracy do bazy danych pozostaje poza kontrolą Uczelni (system działa w trybie klient – serwer). Baza danych umieszczona jest na serwerach (zasobach obliczeniowych) właściciela oprogramowania i baza ta stanowi przedmiot własności intelektualnej właściciela oprogramowania. Ewentualne uzyskanie zgody autora pracy na jej włączenie do bazy danych stanowi obowiązek właściciela tej bazy, a nie Uczelni”. NIK nie podziela niniejszej opinii, zwracając uwagę, że stoi ona w sprzeczności z postanowieniami ww. umów zawartych przez Uczelnię ze spółką Plagiat.pl.

Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP wyjaśnił ponadto, że: „Postanowienia § 7 ust. 2 i 3 należy rozumieć jako uzgodnienie stron umowy, że obowiązki związane z zagwarantowaniem prawa do umieszczania w bazie danych dokumentu i publikacji oraz obowiązki związane z zamieszczeniem bazy danych osobowych spoczywają na Uczelni a nie na Usługodawcy. Nie oznacza to jednak, że Uczelnia z chwilą podpisania umowy musi w ogóle podejmować jakieś czynności. Stosowne kroki Uczelnia musi podjąć wtedy, gdy zaistnieje konieczność ich podjęcia. (...). Uczelnia wskazuje, że uprawnienie do umieszczenia w systemie Plagiat.pl tekstów prac dyplomowych/magisterskich znajduje oparcie w art. 33² ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r., który stanowi, że *wolno korzystać z utworów dla celów bezpieczeństwa publicznego lub na potrzeby postępowań administracyjnych, sądowych lub prawodawczych oraz sprawozdań z tych postępowań*. Prowadzone przez Uczelnię postępowanie o nadanie tytułu zawodowego jest szczególnym rodzajem postępowania administracyjnego (...). Przytoczyć należy również art. 34 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który stwierdza: *Można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła (...)*.

(dowód: akta kontroli str. 149-150, 315-316)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 7 umowy zawartej w dniu 1 października 2012 r. pomiędzy Uczelnią a spółką Plagiat.pl, w przypadku niezagwarantowania sobie przez Uczelnię prawa do: wprowadzenia każdego badanego dokumentu do bazy danych systemu Plagiat.pl, wykorzystywania badanych dokumentów dla sprawdzenia innych dokumentów wprowadzonych do tej bazy danych w terminie późniejszym oraz ewentualnego udostępniania treści badanych dokumentów innym użytkownikom bazy danych (§ 7 ust. 2), Uczelnia będzie odpowiedzialna za szkody, jakie spółka Plagiat.pl może ponieść w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem tych obowiązków. Przez szkodę rozumie się w szczególności kwoty zasądzone od spółki Plagiat.pl w tym kwoty kosztów sądowych.

(dowód: akta kontroli str. 101-102)

Zgodnie z opracowaną przez Plagiat.pl wzorcową procedurą antyplagiatową przywołaną w raporcie z przeprowadzonego przez Fundację audytu obowiązujących w Uczelni procedur ochrony własności intelektualnej, każdy student (autor) powinien wyrazić zgodę na umieszczenie swojej pracy dyplomowej w elektronicznej bazie danych pozostającej w dyspozycji Uczelni i udzielić jej nieograniczonej czasowo licencji na polach eksploatacji obejmujących przechowywanie i przetwarzanie dokumentów w wersji elektronicznej.

(dowód: akta kontroli str. 330-331)

5) NIK zwraca uwagę, że obowiązująca w Uczelni procedura kontroli antyplagiatowej nie przewiduje skierowania ostatecznej wersji pracy do poprawy w związku z dokonaną przez promotora oceną raportu systemu Plagiat.pl, podczas gdy wzorcowa procedura antyplagiatowa opracowana przez Plagiat.pl¹⁸ taką możliwość dopuszcza.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11, 330-331)

6) Jeden z wniosków zamieszczonych w ww. raporcie z przeprowadzonego przez Fundację audytu, dotyczył rozważenia przeprowadzenia przez Uczelnię szkolenia dla promotorów dotyczącego stosowanego systemu wspomagającego weryfikację oryginalności prac dyplomowych. W trakcie takiego szkolenia mogłaby zostać zaprezentowana wdrożona na Uczelni procedura oraz funkcje systemu antyplagiatowego, a także sposób interpretowania raportów bezpieczeństwa.

(dowód: akta kontroli str. 348)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Uczelni w zbadanym obszarze.

2. Procedury i działania podejmowane w celu wykrywania naruszeń praw autorskich

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie liczba ocenionych pozytywnie prac dyplomowych wyniosła łącznie 6.924, z tego w roku akademickim 2011/2012 obronione zostały 3.493 prace, a w kolejnym 2.431 prac. Poza Uczelnią w roku 2011/2012 prace pisało dziewięciu studentów, a w roku 2012/2013 jedenastu.

(dowód: akta kontroli str. 161-168)

Maksymalna liczba prac dyplomowych objętych opieką promotorską przez jednego promotora wyniosła 43 w roku 2011/2012, a w roku następnym 55. W roku 2011/2012 pięciu promotorów obejmowało opieką powyżej 40 prac, a w roku 2012/2013 ww. liczbę prac obejmowało opieką ośmiu promotorów.

(dowód: akta kontroli str. 169)

W Uczelni nie ustanowiono limitów dotyczących liczby studentów obejmowanych opieką przez jednego nauczyciela akademickiego. W uregulowaniach wewnętrznych Uczelni¹⁹ wskazano, że podstawę rozliczeń nie może stanowić więcej niż 36 osób objętych opieką promotorską w danym roku akademickim (w wypadku seminariów nowo uruchamianych).

(dowód: akta kontroli str. 138-145, 301, 303-308)

W wyjaśnieniach Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że przekroczenie liczby prac ponad 36 wynika z faktu, że prace ponad limit są to prace studentów, którzy przekroczyli „terminy obron” wynikające z regulaminu studiów.

(dowód: akta kontroli str. 303)

Sposób postępowania z archiwalnym egzemplarzami prac dyplomowych został określony przez Rektora Uczelni zarządzeniem nr 5/2006 z 25 maja 2006 r.²⁰, które zostało uchylone zarządzeniem nr 64/2013 z 18 października 2013 r.²¹

(dowód: akta kontroli str. 83-85)

Badaniem objęto sposób prowadzenia akt osobowych studentów Uniwersytetu, których prace dyplomowe (50 prac) zostały pozytywnie ocenione w latach

¹⁸ Wzorcowa procedura zamieszczona w sporządzonym przez Fundację raporcie z audytu procedur ochrony własności intelektualnej.

¹⁹ Uchwała Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (nr 65 (2010/2011) z 21 kwietnia 2011 r., nr 92 (2011/2012) z 20 kwietnia 2012 r., nr 100 z 26 kwietnia 2013 r.) w sprawie wysokości pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich, warunków jego obniżania oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim (...)

²⁰ Zarządzenie w sprawie postępowania z egzemplarzami prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich) w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

²¹ Zarządzenie w sprawie postępowania z egzemplarzami prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich) i prac podyplomowych na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu.

akademickich 2011/2012 i 2012/2013. W dokumentacji przebiegu studiów autorów analizowanych prac znajdowały się m. in.:

- recenzje prac dyplomowych, protokoły egzaminów dyplomowych, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 12 i 13 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów²²,
- oświadczenia o oryginalności i równości treści, wymagane postanowieniami § 1 ust. 4 Uchwały 122 (2011/2012) Senatu Uczelni z 29 czerwca 2012 r.,
(dowód: akta kontroli str. 86-88, 152-160, 170-171)

Egzemplarze 17 prac dyplomowych przechowywane były w dokumentacji studiów, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 11 przywołanego wyżej rozporządzenia.

Spośród 49²³ analizowanych prac dyplomowych, wszystkie zostały poddane badaniu z użyciem systemu Plagiat.pl. Wydruki raportów podobieństwa, zawierające wynik badania w tym systemie były przechowywane w dokumentacji studiów. Zgodnie z dyspozycją § 5 ust. 1 zarządzenia nr 42/2009 Rektora Uniwersytetu z 27 maja 2009 r. w sprawie zasad dokonywania kontroli antyplagiatowej, 20 raportów opatrzonych było parafą operatora systemu, a 42 parafą promotora.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11, 156-160)

Uczelnia nie wprowadziła wewnętrznych regulacji dotyczących sposobu sprawowania opieki promotorskiej. Według wyjaśnień złożonych przez Prorektora ds. Edukacji i Studentów UEP, sposób jej sprawowania zależy od promotora i jest elementem warsztatu każdego nauczyciela akademickiego.

(dowód: akta kontroli str. 151)

W badanym okresie opieka nad pracami magisterskimi przygotowywanymi w Uczelni była sprawowana przez samodzielnych pracowników naukowych²⁴, natomiast nad pracami licencjackimi przez pracowników ze stopniem doktora. W wyjątkowych sytuacjach rady wydziałów wyrażały zgodę na sprawowanie opieki promotorskiej nad pracą maderską nauczycielowi ze stopniem doktora. W przypadku wszystkich poddanych szczegółowemu badaniu 49 prac dyplomowych obronionych w latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013²⁵, zasady te były przestrzegane.

(dowód: akta kontroli str. 151)

Roczny wymiar zajęć dydaktycznych dotyczący m.in. promowania prac licencjackich, magisterskich i doktorskich był określany corocznie uchwałami Senatu UEP²⁶. Ustalone w przedmiotowym zakresie zasady pozwalały rozliczyć m.in.: zajęcia związane z pełnieniem funkcji promotora prac magisterskich w języku polskim (5 godz. za każdą obronioną pracę), recenzowanie prac magisterskich, licencjackich i inżynierskich (1 godz. za każdą pracę w języku polskim), prowadzenie seminarium doktorskiego dla asystentów i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich (15 godz. za semestr).

(dowód: akta kontroli str. 138-145)

Przegląd sposobów sprawowania opieki promotorskiej przez dziesięciu pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni, wybranych w sposób celowy spośród tych, którzy w badanym okresie wypromowali największą liczbę prac²⁷, wskazuje, że warunkiem zaakceptowania pracy dyplomowej było wcześniejsze uzgodnienie jej tematu, struktury, bibliografii oraz omówienie stopnia

²² Dz. U. Nr 201, poz. 1188

²³ Z badania została wyłączona praca doktorska, w odniesieniu do której nie obowiązywały funkcjonujące w Uczelni procedury antyplagiatowe.

²⁴ Od doktora habilitowanego wzwyż.

²⁵ 0,7% ogółu prac dyplomowych obronionych w latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013.

²⁶ Uchwały Senatu UEP nr 65 (2010/2011) z dnia 21 kwietnia 2011 r. oraz nr 92 (2011/2012) z dnia 20 kwietnia 2012 r.

²⁷ 0,3% łącznej liczby promotorów sprawujących opiekę nad pracami obronionymi w latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013.

szczegółowości badań. Większość promotorów wymagała przedkładania kolejnych rozdziałów pracy celem ich weryfikacji i zatwierdzenia. Wszyscy sprawujący opiekę promotorską przy ocenianiu samodzielności przygotowania prac dyplomowych korzystali z raportów generowanych przez system Plagiat.pl. Według wyjaśnień promotorów, przypadki przedkładania im do weryfikacji ostatecznych wersji prac dyplomowych krótko przed terminem obrony, były sporadyczne i nie dotyczyły prac wcześniej niekonsultowanych z promotorami. W razie wątpliwości co do samodzielności prac dyplomowych w okresie poprzedzającym ich przekazanie promotorowi w wersji ostatecznej, promotorzy żądali od autorów wyeliminowania fragmentów niesamodzielnych lub dokonania odpowiednich korekt redakcyjnych. Promotorzy składający w toku kontroli NIK wyjaśnienia podkreślali, że w przypadku systematycznego wywiązywania się przez studentów z obowiązków wynikających z uczestniczenia w zajęciach seminaryjnych, weryfikacja ostatecznej wersji pracy dyplomowej nie jest procesem długotrwałym.

(dowód: akta kontroli str. 276-297)

Większość spośród ankietowanych studentów podała, że w trakcie studiów licencjackich byli informowani przez przedstawicieli Uczelni lub wykładowców o:

- zasadach poszanowania cudzej własności intelektualnej (73%),
- zasadach cytowania literatury i materiałów dokumentalnych w opracowaniach przygotowywanych w trakcie studiów przez studenta (88,9% odpowiedzi),
- formalnych wymogach obowiązujących w pracach licencjackich i zasadach cytowania literatury oraz materiału źródłowego (98% odpowiedzi),
- obowiązujących na uczelni procedurach antyplagiatowych (81,82% odpowiedzi),
- konsekwencjach popełnienia plagiatu przez studenta (73,7% odpowiedzi).

Ponad połowa ankietowanych wskazała (53% i 55% odpowiedzi), że w trakcie studiów odpowiednio licencjackich i magisterskich, nie prowadzono z nimi zajęć z zakresu ochrony własności intelektualnej. W opinii studentów plagiatem jest²⁸:

- wykorzystanie (np. skopiowanie) cudzego utworu – całego fragmentu – i zaprezentowanie go jako własny (95%),
- wykorzystanie samej struktury cudzego dzieła, układu argumentów, bez powołanie się na autora (71,7% odpowiedzi),
- dokonanie zmian redakcyjnych, stylistycznych w tekście innego autora i zamieszczenie tak zmodyfikowanego tekstu we własnym opracowaniu, bez podania źródła (72%),
- przetłumaczenie fragmentu cudzego tekstu, opublikowanego w innym języku i włączenie tego tłumaczenia do swojego opracowania, bez podania źródła (83%).

Promotorzy informowali studentów o zasadach korzystania ze źródeł informacji oraz sposobach cytowania tych danych w pracy (95,9% odpowiedzi) oraz o zasadach ochrony własności intelektualnej (53% odpowiedzi), a także przekazywali im spis zasad obowiązujących przy pisaniu pracy licencjackiej²⁹ (81,6% odpowiedzi). Ponadto promotorzy sprawdzali wstępne konspekty prac licencjackich oraz całą pracę po jej ukończeniu (96,9% odpowiedzi), przy czym przekonanych o tym, że promotor czytał pracę bardzo dokładnie, była ponad połowa ankietowanych (59,8% odpowiedzi). Zdecydowana większość studentów zadeklarowała, że każdy z uczestników seminarium był zobowiązany do zaprezentowania planu pracy, przedmiotu i celu pracy oraz metod badawczych (88,8% odpowiedzi). Sprawdzenie pracy licencjackiej na Uczelni w komputerowym systemie antyplagiatowym miało miejsce w odniesieniu do trzech czwartych prac licencjackich (75,3% odpowiedzi³⁰).

(dowód: akta kontroli str. 477-1086)

²⁸ Odpowiedź: „zgadzam się” lub „raczej się zgadzam”.

²⁹ Lub adres strony www, gdzie promotor zamieścił te zasady.

³⁰ Odpowiedzi wskazujące na niesprawdzenie pracy licencjackiej nie dotyczyły studentów studiów licencjackich Uniwersytetu

Zgodnie z umowami zawartymi przez Uczelnię ze spółką Plagiat.pl, promotorzy wykorzystywali udostępniane przez nią oprogramowanie służące do porównania treści sprawdzanych prac dyplomowych z treścią dokumentów zamieszczonych w bazie danych systemu oraz w zasobach internetowych. Spośród poddanych badaniu 49 prac dyplomowych obronionych w okresie objętym kontrolą, w 47 przypadkach, w wyniku sprawdzenia systemem Plagiat.pl, zostały wygenerowane tzw. „raporty skrócone” świadczące o tym, że prace zostały uznane za „niebudzące wątpliwości” i w związku z tym niewymagające podjęcia dalszych czynności sprawdzających. W odniesieniu do dwóch pełnych raportów wygenerowanych w związku z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu 5% stwierdzonych zapożyczeń, promotorzy dokonali dodatkowej analizy treści prac, nie stwierdzając wystąpienia plagiatu. W obu przypadkach promotorzy uzasadnili pisemnie niestwierdzenie nieoryginalności prac dyplomowych.

(dowód: akta kontroli str. 159-160)

Z ww. raportu z audytu przeprowadzonego na Uczelni przez Fundację wynika, że w roku akademickim 2011/2012 średnia wartość „współczynnika podobieństwa 2” kształtowała się na poziomie 2,17% przy poziomie dopuszczalnym nieprzekraczającym 5%. W roku akademickim 2011/2012, 12,6% wymagało analizy z powodu przekroczenia wartości progowej, przy czym w okresie tym żaden przypadek plagiatu nie został stwierdzony. Autorzy przywołanego raportu, wskazali, że do głównych przyczyn występowania podwyższonych wartości „współczynnika podobieństwa 2”, należą: zwiększająca się liczba prac znajdujących się w bazie systemu Plagiat.pl oraz przywoływanie w pracach określonej literatury zawierającej powtarzające się zwroty i sformułowania.

(dowód: akta kontroli str. 317-349)

Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że do czasu powstania zapowiadanego ogólnopolskiego systemu antyplagiatowego jednolitego dla wszystkich polskich uczelni, szkoły wyższe muszą stworzyć taki system we własnym zakresie bądź nabyć dostępny na rynku. W ocenie Uczelni, system Plagiat.pl był narzędziem najlepiej odpowiadającym potrzebom Uniwersytetu, m.in. ze względu na znaczące zasoby jego baz danych wykorzystywanych przy kontroli antyplagiatowej, a jego użytkownicy (operatorzy i promotorzy) nie zgłaszali dotychczas uwag dotyczących użytkowania programu.

(dowód: akta kontroli str. 150)

Badaniu w zakresie prawidłowości oznaczania zapożyczeń³¹ poddanych zostało 26 prac dyplomowych, pozytywnie ocenionych w latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013. Spośród ww. prac, w 21 przypadkach ich autorzy wskazali źródła zapożyczeń. W pięciu pracach część zapożyczeń nie była zaprezentowana w sposób pozwalający ocenić, czy treści te zostały sformułowane samodzielnie.

(dowód: akta kontroli str. 175-179, 264-265)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) W sposób niezgodny z dyspozycją § 4 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów przechowywano archiwalne egzemplarze 14 prac dyplomowych. Powyższe wynikało z tego, że na mocy § 5 zarządzenia Rektora Uczelni nr 5/2006 z 25 maja 2006 r. pracownicy dziekanatów zostali zobowiązani do przekazywania archiwalnych egzemplarzy prac do biblioteki.

(dowód: akta kontroli str. 83, 160-161)

W wyjaśnieniach w sprawie opóźnienia we wprowadzeniu regulacji wewnętrznych zgodnych z powszechnie obowiązującymi przepisami w zakresie prowadzenia

³¹ Zapożyczenia odnalezione w dokumentach z Bazy danych Plagiat.pl oraz w tekstach z zasobów internetu.

dokumentacji studenckiej, Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że wynikało to z nawału prac związanych z dopracowywaniem regulacji wewnętrznych we wzmiankowanym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 266-271)

2) Według § 5 ust. 5 zarządzenia Rektora UEP nr 42 z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie dokonywania kontroli antyplagiatowej prac dyplomowych na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu (...) operator załącza do nośnika zawierającego tekst pracy dyplomowej, parafowany przez siebie skrócony raport podobieństwa (...). Po jego podpisaniu przez promotora praca może zostać przedstawiona do obrony.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11)

Raporty podobieństwa sporządzone dla 26 prac, spośród objętych badaniem 49 prac dyplomowych pozytywnie ocenionych (obronionych) w latach akademickich 2011/2012 i 2012/2013, nie zostały opatrzone podpisem promotorów (siedem raportów) lub operatora systemu (19 raportów).

(dowód: akta kontroli str. 156-160)

Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że powyższe było wynikiem przeoczenia promotorów.

(dowód: akta kontroli str. 266-268)

3) Niezakwestionowanie treści, które budzą wątpliwości, co do samodzielności ich redakcji, miało miejsce w odniesieniu do fragmentów pięciu analizowanych prac (19%). Promotorzy podali, że niewskazanie źródeł zapożyczeń nie zostało zakwestionowane z uwagi na:

- niezbyt obszerne fragmenty niewymagające oznaczenia źródła,
- nieprzekroczenie w raporcie podobieństwa pięcioprocentowego limitu „współczynnika 2”,
- fakt, iż fragmenty dotyczą „tła sytuacyjnego” opisywanego przedsiębiorstwa,
- zapożyczenie treści niemających dużego znaczenia z punktu widzenia tematu pracy³².

(dowód: akta kontroli str. 177-265)

Zdaniem NIK, dopuszczenie do prezentowania w pracach dyplomowych treści, w odniesieniu do których nie wskazano źródła zapożyczenia, zwiększa ryzyko obecności w pracy treści niesformułowanych samodzielnie przez autora.

4) Zarządzeniem nr 42/2009 Rektora Uniwersytetu z 27 maja 2009 r. w sprawie zasad dokonywania kontroli antyplagiatowej prac dyplomowych, które obowiązywało w poniższym zakresie do października 2013 r., określony został dwutygodniowy termin złożenia pracy przed datą egzaminu dyplomowego (§ 3) oraz wymagany termin (§ 5) badania w systemie Plagiat.pl (48 godzin od momentu otrzymania pracy dyplomowej przez promotora). Na przykładzie analizy dokumentacji 49³³ prac dyplomowych, NIK stwierdziła, że jedynie 17 prac zostało złożonych 14 dni przed datą egzaminu dyplomowego, a 24 prace zostały poddane badaniu w wymaganym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 9-11, 159-160)

Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP wyjaśnił, że termin 48 godzin na sprawdzenie pracy w systemie Plagiat.pl oraz termin złożenia pracy przed datą egzaminu dyplomowego miały charakter instrukcyjny.

(dowód: akta kontroli str. 266-268)

³² Adnotacja o powyższym została zamieszczona przez promotora na tekście raportu, obniżona również została ocena pracy.

³³ Z badania została wyłączona praca doktorska, w odniesieniu do której nie obowiązywały funkcjonujące w Uczelni procedury antyplagiatowe.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1) W badaniu ankietowym studenci wskazywali na występowanie w trakcie ich studiów licencjackich zjawisk niepożądanych polegających na:

- pozytywnym oceniu i obronie pracy dyplomowej będącej plagiatem (10,2% odpowiedzi),
- pozytywnym oceniu i obronie pracy dyplomowej kupionej w Internecie (12,2% odpowiedzi).

Wprawdzie ustalenia kontroli nie wskazują na występowanie w okresie objętym kontrolą przypadków naruszania praw autorskich w pracach dyplomowych, jednak w ocenie NIK, wyniki badania świadczą, iż ryzyko wystąpienia takich zjawisk nie powinno być bagatelizowane.

(dowód: akta kontroli str. 477-1086)

2) Niektóre prace dyplomowe były poddawane w Uczelni kilkukrotnemu sprawdzeniu w systemie Plagiat.pl. W obowiązujących w okresie objętym kontrolą procedurach antyplagiatowych, nie przewidziano powyższego sposobu weryfikacji prac. NIK stwierdziła, na przykładzie 13 prac objętych analizą, że „współczynnik podobieństwa 2” wykazywany w kolejnych raportach był coraz niższy. Prorektor ds. Edukacji i Studentów UEP podał, że do kilkukrotnego sprawdzenia prac dyplomowych dochodziło, gdyż promotorzy nie stwierdzali uchybień dyskwalifikujących pracę z powodu nieprzestrzegania praw autorskich. Zalecali jedynie dokonanie określonych poprawek i w celu potwierdzenia swoich przypuszczeń umieszczali pracę ponownie w bazie danych systemu Plagiat.pl.

(dowód: akta kontroli str. 175, 300, 309-311)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Uczelni w zbadanym obszarze.

3. Działania podejmowane w przypadkach stwierdzenia naruszenia praw autorskich

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie, nie stwierdzono w Uczelni przypadku pracy dyplomowej lub doktorskiej, zawierającej niedopuszczalne zapożyczenia. W badanym okresie doszło do powołania jednej komisji w celu zweryfikowania wątpliwości dotyczących samodzielności przygotowania pracy doktorskiej. Informacje dotyczące tego przypadku zostały zamieszczone w punkcie 1. niniejszego wystąpienia (str.5, „Uwagi dotyczące badanej działalności”, ppkt. 1).

(dowód: akta kontroli str. 151, 312-313)

Z uwagi na niewystąpienie zdarzeń będących przedmiotem badania, NIK nie formułuje oceny w tym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁴, wnosi o:

1. Podjęcie działań zmierzających do pełnej realizacji przyjętych procedur antyplagiatowych w zakresie podpisywania przez właściwych pracowników Uczelni raportów z badania w systemie Plagiat.pl.
2. Zapewnienie prowadzenia opieki promotorskiej w sposób gwarantujący prawidłową prezentację uprawnionych zapożyczeń w tekstach prac dyplomowych.

³⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.

3. Sporządzanie wymaganych raportów z przeprowadzonego procesu identyfikacji i analizy ryzyka.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 30 stycznia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy:

Dyrektor

Maciej Sterczala
główny specjalista kontroli państwowej

z up. Grzegorz Malesiński
p.o. wicedyrektor

Agata Nowak
specjalista kontroli państwowej